

O GYMNAZIÁCH SO ZAMERANÍM NA MATEMATIKU

ANTON LEGÉŇ, Bratislava

S narastajúcimi potrebami národného hospodárstva, ktoré súvisia najmä s búrlivým rozvojom technických a prírodných vied, vznikla naliehavá potreba venovať talentovanej stredoškolskej mládeži zvýšenú a sústavnú starostlivosť. Preto sa ministerstvá školstva oboch našich socialistických republík rozhodli zriadíť triedy so zameraním na matematiku. Stáva sa tak v školskom roku 1974/75, a to na štyroch vybraných gymnáziach. V Českej socialistickej republike sú to gymnázia v Prahe a v Bílovci pri Ostrave. V Slovenskej socialistickej republike sú to gymnázia v Bratislave (Gymnázium A. Markuša, ul. Červenej armády 18) a v Košiciach (Šmeralova ul.). Gymnázia v Bratislave a v Košiciach majú celoslovenskú pôsobnosť v tom zmysle, že na nich môžu študovať nielen talentovaní žiaci z uvedených miest, ale aj z určených oblastí. Pre bratislavské gymnázium je to okrem Bratislavы aj celý Západoslovenský kraj a časť Stredoslovenského kraja (okresy Čadca, Dolný Kubín, Žilina, Prievidza, Žiar nad Hronom). Žiaci z ostatných častí Slovenska sa môžu prihlásiť do Košíc. Pre žiakov nebývajúcich v Bratislave alebo v Košiciach je zabezpečené ubytovanie v internáte, kde majú priaznivé podmienky pre štúdium. Doteraz sa do prvých ročníkov vyberali žiaci na talentových skúškach z matematiky spomedzi prijatých žiakov na niektorom gymnáziu. Počnúc školským rokom 1979/80 budú talentové skúšky do prvých ročníkov pred riadnymi prijímacími skúškami, a to v druhom marcovom týždni. To znamená, že žiaci ôsmych a deviatych ročníkov ZDŠ, ktorí majú záujem o štúdium v triedach so zameraním na matematiku, budú posielat prihlášky priamo na uvedené gymnáziá. Tí žiaci, ktorí úspešne zvládnu talentové skúšky z matematiky na gymnáziu v Bratislave alebo v Košiciach budú na riadnych prijímacích skúškach robiť skúšku iba zo slovenského jazyka.

Učebný plán gymnázií sa pre triedy so zameraním na matematiku upravuje tak, že v 1.—4. ročníkoch sa matematika vyučuje 6 vyučovacích hodín týždenne podľa osobitne zostavených osnov. Okrem toho

v 3.—4. ročníkoch pribúda dvojhodinový seminár a vo 4. ročníku pribúdajú dve hodiny aplikovanej matematiky týždenne. Žiaci a učitelia týchto tried majú k dispozícii učebné texty, ktoré pre nich napísali skúsení pracovníci vysokých škôl v Prahe, Brne a Bratislave. Treba povedať, že napísaním učebníc sa starostlivosť vysokoškolských pracovníkov o výchovu talentovaných žiakov neskončila. Matematické katedry prírodovedeckých fakúlt v Bratislave a v Košiciach prevzali patronát nad týmito triedami, čo sa prejavuje v priamej účasti vysokoškolských učiteľov na výuke a vedení rôznych záujmových matematických (ale aj fyzikálnych) krúžkov, hlavne v rámci matematickej olympiády. Okrem toho sa pracovníci uvedených katedier zúčastňujú na rôznych besedách so žiakmi, v ktorých sa oboznamujú s možnosťami ďalšieho štúdia, s vysokoškolskými pracoviskami, s prácou na samočinných počítačoch a pod.

I keď štvorročná existencia tried so zameraním na matematiku je krátka na bilancovanie, predsa — na základe doterajších skúseností — možno povedať, že zriadenie týchto tried bolo opodstatnené a užitočné. Z týchto tried sa grupuje prevažná časť víťazov a úspešných riešiteľov matematickej olympiády vo všetkých troch kategóriách a členov družstva, reprezentujúceho nás na medzinárodných matematických olympiádach. Prví maturanti z týchto tried urobili úspešne prijímacie skúšky na dôležité matematické a technické odbory na vysokých školách u nás i v Sovietskom zväze. (Napríklad len z jednej triedy bratislavského gymnázia študujú piati na popredných vysokých školách v Sovietskom zväze, a to bez bežnej špeciálnej jazykovej prípravy.) Štúdium v triedach so zameraním na matematiku sa vyznačuje tvorivým prístupom k učebnej látke. Žiaci hľadajú nové dôkazy a postupy riešení rozmanitých úloh, ktoré autori učebníc zohľadňujú pri ich prepracovaných vydaniach. Pritom treba poznamenať, že výber do prvých ročníkov nie je doteraz uspokojivý, i keď sa situácia postupne zlepšuje. Nehlásia sa dostatočný počet žiakov či už zo sídiel spomínaných gymnázií, ale hlavne z ich okolia, aby sa dal urobiť výber primeraný k požiadavkám kladeným na rozšírené vyučovanie matematiky. Prijímacie skúšky sú písomné i ústne. Písomné skúšky sa uskutočňujú riešením úloh dodaných ministerstvami školstva, ktoré náročnou formou zohľadňujú rozsah učiva matematiky na ZDŠ podľa platných učebných osnov. Na ústnych skúškach riešia žiaci zaujímavé problémové úlohy.

Napriek dosiahnutým výsledkom nemožno povedať, že by žiaci žili iba matematikou a iba pre matematiku, i keď sa stala ich koníčkom. Majú širokú paletu záujmov. Dosahujú výborné výsledky aj v ostatných predmetoch. Sú víťazmi a úspešními riešiteľmi fyzikálnych, chemických, biologických a zemepisných olympiád. Družstvo terajšej 4. A triedy z gymnázia A. Markuša sa v školskom roku 1977/78 stalo celoštátnym víťazom Malej spoločenskej maturity a v novom ročníku je zatiaľ celoslovenským víťazom. Žiaci gymnázia v Bílovci z vlastnej iniciatívy začali vydávať matematický časopis, ktorí sami píšu, redigujú, rozmnožujú i rozposielajú na zostávajúce tri gymnáziá. V časopise sú spracované zaujímavé problémy dostupné stredoškolákom, zaujímavé úlohy a pod. Značná časť žiakov úspešne absolvovala vodičský kurz a získala tak vodičský preukaz. (Napríklad v Bratislave ho z 28 žiakov 4. A triedy získalo 14.) Možno teda povedať, že z týchto žiakov vyrastajú vďaka starostlivosti našej socialistickej spoločnosti všeestranne vzdelaní, mrvne a politicky vyspelí mladí ľudia.